

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

בפני כבוד השופטת מירה רום פלאי

תובעים

1.ס.ק.

2.נ.ק.

3.ש.ק.

כולם על ידי ב"כ עו"ד ליהיא כהן-דמבינסקי

נגד

נתבעת

ת.א.

ע"י ב"כ עו"ד אילן רון

פסק דין

כיצד יש לפרש וליישם הוראות צוואה עקב שינוי שנוצר ברכיבי הרכוש, זמן קצר מהעת בה נערכה, ועד לפטירת המנוח.

זו הסוגיה בה יש להכריע.

רקע

1. לפניי תביעה כספית על סך 829,034 ₪, בנוגע לעיזבון המנוח ר.ק. ז"ל (להלן: "המנוח"), וכן בקשה למינוי מנהל על עזבונו (להלן: "העיזבון").

2. מהותה של התביעה היא באשר לתמורה שנתקבלה עבור זכויות המנוח בשני נכסים שהיו בבעלותו.

3. המנוח בן 59 במותו, הלך לבית עולמו ביום 27.01.19, כשהוא רווק ללא ילדים, והותיר אחריו צוואה בכתב יד מיום 20.03.18 (להלן: "הצוואה"), עליה לא ידעו התובעים.

4. התובעת 1 היא אחותו של המנוח (להלן: "התובעת"), התובעים 2-3 הם ילדיו של אחיהם הבכור של המנוח והתובעת, כלומר אחייניהם (להלן: "האחיינים"), והנתבעת היא חברתו הקרובה של המנוח, אצלה התגורר מספר חודשים לפני מותו.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

5. בחייו למנוח היו זכויות בשני נכסים, בבעלות משותפת שלו ושל התובעים: דירה ברחוב "ק" בXXXX (להלן: "הדירה ב"ק"); וכן נכס מסחרי ברחוב "ש" בXXX (להלן: "הנכס ב"ש"). אשר הושכר במרוצת השנים (להלן: "הנכסים").
6. המנוח ערך צוואה אשר קוימה ביום 07.04.19 אצל הרשם לענייני ירושה, ללא התנגדויות.
7. הוראות הצוואה מיום 20.03.18 אשר רלוונטיות להליך דנן קובעות כהאי לישנא:
"... אם אשרוד אולי אמצא את הכוחות לכתוב צוואה כהלכתה. כרגע, כל שביכולתי לעשות הוא לדאוג שרכושי, הלא רב, יחולק בין האנשים היקרים לי לפי רצוני.
את חלקי שבדירה שברחוב "ק" אני מוריש לאחותי האהובה.
את חלקי שבנכס שברחוב "ש" אני רוצה להעניק בשני חלקים שווים, האחד לאחותי והשני לאחייני היקרים, ש' ונ'.
את הכסף המזומן שבבנק XXX (עו"ש וחשבון החיסכון) אני רוצה לתת לך ת', היקרה שלי מכל.
את הכסף שהצטבר בביטוח החיים שיש לי בXXX אני רוצה לחלק בין ארבעתכם, ס', ש', נ' ות', בחלקים שווים."
8. על-פי הצוואה, ארבעה זוכים: התובעת, שני האחיינים, וכן הנתבעת. הנתבעת יורשת את כל הכספים המצויים בחשבון הבנק שלו בלבד (עו"ש וחשבון החיסכון-בלשון המצווה), התובעת יורשת את חלקו של המנוח בדירה ב"ק", ואת חלקו בנכס ב"ש" חילק בין התובעת לבין שני האחיינים ביחד, בחלקים שווים. את כספי ביטוח החיים שלו, ציווה המנוח לכל ארבעת הזוכים בחלקים שווים.
9. שני נכסי המקרקעין אותם ציווה המנוח- האחד, לתובעת והשני, לתובעת ולאחיינים, נמכרו בשבועות הסמוכים למותו. הנכס ב"ש" נמכר לפלוני בחודש נובמבר 2018 (כשמונה חודשים לאחר עשיית הצוואה, וכחודשיים לפני מותו), והדירה ב"ק" נמכרה לפלוני בחודש פברואר 2019 (כשבוע וחצי לאחר מותו).
10. כשליש מתמורת המכר של הנכס ב"ש" הופקד בחשבון הבנק של המנוח טרם פטירתו, והיתרה ששולמה לאחר מותו, מוחזקת בנאמנות על ידי עו"ד נ.ב.ד., שערכה את עסקאות המקרקעין (להלן: "עו"ד נ.ב.ד."). כספי התמורה של מכירת הדירה ב"ק" נותרו בנאמנות בידי עו"ד נ.ב.ד.
11. הצדדים חלוקים ביניהם בדבר אופן חלוקת תמורת נכסי המקרקעין בהתאם לצוואה לאחר מכירתם; האם התכוון המצווה לצוות לנתבעת אך ורק את הכספים שהיו בחשבון הבנק, מבלי לכלול את חלקו בתמורה עבור מכירת הנכסים ב"ש" וב"ק", או שמא כוונתו הייתה לצוות לנתבעת אף את כספי תמורת חלקו במכירת הנכסים, שכאמור, הופקדו בחשבון הבנק שלו.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

1

2

תמצית טענות התובעים

3 12. למנוח ולאחותו התובעת לא נולדו ילדים משלהם, והקשר המשפחתי בינם לבין האחיינים חזק.
4 שניהם ראו באחיינים כשריד האחרון למשפחתם, וכיורשיהם. המנוח והתובעים, היו קשורים
5 כשותפים בשני הנכסים שהיו בבעלות המשפחה במשך שנים רבות, מעולם לא נקלעו למחלוקת
6 בנוגע לשותפותם ברכוש, והם קיבלו החלטות במשותף תוך כיבוד הרצון של כולם.

7 13. ימים ספורים לאחר שהמנוח הלך לעולמו, הנתבעת גילתה לתובעת על קיומה של הצוואה בכתב
8 יד שערך המנוח, והודיעה לה כי על-פי הצוואה, היא היורשת של תמורת הנכס ב"ש" שנמכר,
9 ולא התובעים. עם הזמן תאבונה של הנתבעת גדל והיא החלה לדרוש גם את תמורת הדירה
10 ב"ק". אלא שלטענתם, המנוח ציווה לנתבעת את הכספים בחשבון הבנק שלו בלבד. הפקדת
11 כספי תמורת מכירת הנכסים בחשבון המנוח נעשתה על ידי עו"ד ב.ד. בהתאם להוראות
12 התובעת, ואין מקום לייחס למנוח כוונה לשינוי ייעודם של כספי התמורה מהמכר, מהתובעים
13 לכספים המצויים בחשבון הבנק אשר נוהל על שם המנוח, אותו ציווה המנוח לנתבעת.

14 14. התובעים מבקשים להוכיח כי הגשמת רצון המנוח בעת כתיבת הצוואה לא עומדת בסתירה
15 להגשמת רצונו גם במועד מותו; להוריש את עיקר רכושו לבני משפחתו האהובים. לשיטתם,
16 פרשנות הצוואה נעשית על-פי רצון המנוח בעת כתיבתה, וכי למנוח לא הייתה כוונה לשנות את
17 אופן חלוקת רכושו בצוואה באמצעות מכירת הנכסים. ממילא המנוח לא יכול היה לשנות את
18 הצוואה באופן משתמע באמצעות מכירת הנכסים, אלא רק על ידי עריכת צוואה חדשה. על כן,
19 אין לייחס למנוח כוונה להפקיד את כספי תמורת הנכסים בחשבון שיועד לנתבעת.

20 15. התובעים מבקשים ליישם את תורת העקיבה שיושמה בפסיקה, ולהחליף את הנכס באופן
21 שיביא ככל הניתן להגשמת את אומד דעתו של המצווה ורצונו, בעת כתיבת הצוואה.

22

23

תמצית טענות הנתבעת

24

25 16. המנוח מכר את חלקו בשני הנכסים עוד בחייו, ביוזמתו ומרצונו, ועל כן ביום מותו לא היה
26 בבעלותו כל נכס מקרקעין. מנוסח הסכמי המכר בשני הנכסים, אשר נערך על ידי עו"ד ב.ד.,
27 עולה כי על הקונה להפקיד את התמורה ממכר חלקו של המנוח בחשבון הבנק שלו.

28 17. ואולם, לאחר פטירת המנוח, עו"ד ב.ד. שינתה את הנוסח הסופי להסכם בנוגע לנכס ב"ק",
29 באופן שקובע כי כספי המנוח יופקדו אצלה בנאמנות, במקום אל חשבון הבנק שלו. זאת בניגוד
30 לרצון המנוח וכוונתו כי כספי התמורה יופקדו בחשבון הבנק שלו, ובסופו של דבר יועברו
31 לנתבעת.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

18. לאור יחסייהם הקרובים של המנוח והנתבעת, ובהתאם לצוואה, הנתבעת יורשת את כל כספי המנוח בחשבון הבנק שלו, ובכלל זה את כספי תמורת הנכסים שנמכרו, הן ב"ש" והן ב"ק". המנוח היה כשיר עד יומו האחרון, ובחר שלא לשנות את צוואתו.

19. הנתבעת מפנה לסעיף 51(ג) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הירושה"), לפיו נכס שאינו נמצא בבעלות המצווה במועד מותו אינו קיים בעיזבונו. לטענתה תורת העקיבה אינה חלה במקרה הנדון, מאחר ובענייננו לא מדובר בהחלפת נכס אחד בנכס אחר מאותו סוג, אלא במכר תמורת כסף. לכן אין לקבל את טענת התובעים כי כספי התמורה ממכירת הנכסים מהווים חליף לנכסים עצמם.

20. המנוח בחר לחיות עמה את שארית חייו, לאחר שהיא טיפלה בו במסירות. לפיכך ובהתאם לסעיף 54(א) לחוק הירושה, יש לפרש את אומד דעתו המשתמעת של המנוח מתוך הצוואה, באופן שהכספים שנתקבלו מחלקו של המנוח בתמורה ממכירת הנכסים, יעברו אליה.

פרשנות צוואה – התשתית הנורמטיבית

21. סעיף 54(א) לחוק הירושה, קובע כי:

"מפרשים צוואה לפי אומד דעתו של המצווה כפי שהיא משתמעת מתוך הצוואה, ובמידה שאינה משתמעת מתוכה - כפי שהיא משתמעת מתוך הנסיבות".

22. עקרון העל העומד בפני בית המשפט בבואו לפרש צוואה הוא כיבוד רצון המנוח.

כך, נפסק ברע"א 8047/03 **היועץ המשפטי לממשלה נ' מתילדה דוידזון** (נבו) (16.06.2004): "הכלל מנחה בדיני ירושה בכלל ובצוואות בפרט היא השאיפה לכבד ולקיים את רצון המת (כתובות סט, ב; גיטין יד, ב). עיקרון זה נגזר מחירותו של אדם לעשות בקניינו ככל שירצה, ואת חיותו הוא שואב מהפסיקה, ומאז שנת התשנ"ב-1992 גם מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ראו ע"א 1182/90 שחם נ' רוטמן פ"ד מו(4), 330, 335; ע"א 1212/91 קרן לב"י נ' בינשטוק פ"ד מח(3), 705, 725; ע"א 4660/94 היועץ המשפטי לממשלה נגד לשיצקי, לא פורסם).

23. על חשיבותו ומרכזיותו של עיקרון זה עמד עבוד השופט מלץ בע"א 724/87 **כלפה נ' גולד**, פ"ד מח(1), 22, 28: "כל מאבק סביב צוואתו של אדם מעלה מצידו את שאלת 'כבוד המת', השלוב בעיקרון הכללי של 'כבוד האדם', אשר היה לעיקרון-על במשפטנו עם קבלת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. בפסיקת בית-משפט זה לכל אורכה, לפני קבלת חוק היסוד ולאחריה, שזורה כחוט השני העמדה, שלפיה בכל הנוגע לצוואות מוענקת חשיבות מיוחדת לרצונו של הנפטר".

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

24. במרוצת השנים, נהגו בתי המשפט לפרש צוואות באמצעות פרשנות דו שלבית, כאשר בשלב הראשון נלמדה כוונת המצווה מתוך לשון הצוואה עצמה, ורק אם לא עלה בידי בית המשפט לפרש את הצוואה בדרך זו, פנו לשלב השני לבחון את כוונת המצווה מתוך הנסיבות החיצוניות.

25. כפי שקבע בית המשפט העליון בע"א 239/89 רוזה (רוזליה) שרש נ' יוסף גלילי, מו(1) 861 (1992):

"סעיף 54(א) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 ... מבחין בין שתי בחינות פרשניות ואף מדרג ביניהן: הבחינה הראשונית היא "פנימית", באשר מטרתה לאמוד את דעתו של המצווה "כפי שהיא משתמעת מתוך הצוואה". הבחינה השנייה היא "חיצונית", בהיותה נזקקת לנסיבות שאין לעמוד עליהן מתוך הצוואה. היזקקות לנסיבות חיצוניות כמקור אפשרי לאומד דעתו של המצווה איננה מותרת אלא במקרים בהם אין לאמוד את דעת המצווה מתוך הצוואה"

...

אכן הבחינה הפרשנית ה"פנימית" עשויה להיעזר גם בשקילתן ההגיונית של נסיבות, העולות ונלמדות מאותה צוואה (ראה, לדוגמה: נ ע"א 3825/90 [5]). אך, ברובה ובעיקרה מבוססת בחינה זו על הבנת לשונו של המצווה ועל הסקת כוונתו מתוך דבריו. ביסודה של הבחינה הפרשנית ה"פנימית" ניצבת ההנחה הלכאורית, שדברי המצווה מבטאים את כוונתו לאשורה. מהלכה הראשון של הבחינה הפרשנית מיועד אך לאשש, או להפריך, הנחת יסוד זו. מקום שהלשון ברורה ואיננה לוקה באי-בהירות או בדו-משמעות, קל לאשש הנחה זו: צוואה שלשונה איננה מעוררת כל קושי, ראויה להתפרש "מתוכה" על-פי משמעותן הפשוטה של מלות הצוואה (ראה, למשל: ע"א 211/83 [6]).

26. רק אם הופרכה ההנחה הלכאורית, שדברי המצווה כפשוטם מבטאים את כוונתו לאשורה, פונים למהלכה השני והמשלים, של הבחינה הפרשנית, שמטרתה לקבוע, מה הייתה כוונת המצווה.

27. בפסק הדין ע"א 1900/96 איזבל טלמצי' נ' האפוטרופוס הכללי, נג(2) 817 (1999) הציע כבוד הנשיא ברק גישה פרשנית שונה, לפיה במקרים מסוימים הדין מאפשר הגשמת אומד דעתו של המצווה, גם אם לאומד דעת זה אין עיגון בלשון הצוואה, ונקבע:

"האם נובע מכאן, שאין כל אפשרות להגשים את אומד דעתו של המצווה אם לאומד דעת זה אין אחיזה, ולו מינימלית, בלשון הצוואה? התשובה היא בשלילה. ישנם מצבים, שבהם הדין מאפשר הגשמת אומד דעתו של המצווה, גם אם לאומד דעת זה אין עיגון בלשון הצוואה. אלה הם מקרים מיוחדים שבהם הדין מאפשר מתן מובן לצוואה שערך המצווה או לביצועה הלכה למעשה, גם אם למובן זה או לביצוע זה אין קשר מילולי מינימלי עם לשון הצוואה. מצבים אלה חורגים מפרשנותה של הצוואה במובנה הצר. אלה הם מקרים, שניתן

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

לכלול אותם בגדרי פרשנות הצוואה במובנה הרחב. לענייננו, אזכיר ארבעה מצבים מסוג זה: האחד, עניינו תיקון לשון הצוואה בשל טעות שנפלה בה; השני, עניינו השלמת חסר (לאקונה) בצוואה; השלישי, עניינו הגשמת אומד'דעת המצווה "בקירוב"; הרביעי, עניינו הגשמת אומד'דעת המצווה בדרך של "תחליף". בכל ארבעת המצבים הללו – ואין לראותם כרשימה סגורה – חורג השופט־הפרשן מעבר ללשונה של הצוואה המקורית. בשני המצבים הראשונים הוא מוסיף לשון חדשה לצוואה המקורית. בשני המצבים האחרונים הלשון המקורית של הצוואה אינה משתנה, אך השופט־הפרשן הוסמך להגשים את אומד'דעת המצווה. בכל המצבים הללו, השופט פועל מעבר ללשון (המקורית) של הצוואה. הוא פועל מעבר לפרשנות הצוואה במובן הצר. הוא מפרש את הצוואה במובן הרחב."

28. בפסקי דין אחרים של בית המשפט העליון, הובעה הסתייגות מגישת כבוד הנשיא ברק בפרשת טלמצ'יו. כך לדוגמה, קבע כבוד השופט דנציגר בע"א 7631/12 **ישראל אמסטר נ' קרן קיימת לישראל** (פורסם בנבו, 12.08.2015):

"גם בבית משפט זה הובעה לאחרונה הסתייגות מגישתו המרחיבה של הנשיא ברק באשר לפרשנות צוואה. בבע"מ 8300/11 **פלוני נ' פלוני** [פורסם בנבו] (2.8.2012) (להלן: עניין פלוני) הסתייג השופט נ' הנדל מעמדת הנשיא ברק בעניין טלמצ'יו ...

לשיטתי, אין מקום לשנות מהגישה הפרשנית הברורה והעקבית שהתפתחה והשתרשה בפסיקת בית משפט זה במרוצת השנים בנוגע לפרשנות צוואות, ושפסק דינו של השופט מצא בעניין שרש מסכמה באופן מדויק. משכך, בדומה לשופט הנדל בעניין פלוני, אני מבקש להביע את הסתייגותי מגישתו הפרשנית של הנשיא ברק בעניין טלמצ'יו, ועל אחת כמה וכמה מגישתו הפרשנית הרחבה יותר שהוצגה על ידו בספרו פרשנות הצוואה. לא למותר לשוב ולהזכיר בנקודה זו כי גישתו הפרשנית של הנשיא ברק בעניין טלמצ'יו נותרה בגדר דעת יחיד וכי לא מדובר בהלכה מחייבת, וזאת בשים לב לכך ששני שופטי ההרכב הנוספים באותו עניין לא הביעו עמדה (לחיוב או לשלילה) באשר לגישה זו והצטרפו לתוצאה אליה הגיע הנשיא ברק אך ורק על יסוד אחד מנימוקיו (הנימוק שהתבסס על עיקרון התחליף). משכך, ההלכה שהשתרשה בפסיקת בית משפט זה במרוצת השנים, ושסוכמה בעניין שרש, הייתה ונותרה ההלכה המחייבת באשר לפרשנות צוואות, ועל פיה יש לנהוג גם כיום."

29. כפי שסיכם חברי כבוד השופט שקד בת"ע 51618-07-15 **פלוני נ' אלמוני**:

"הינה כי כן, בבית המשפט העליון נחלקו הדעות בעניין השיטה הפרשנית בה יש לנקוט בבוא בית המשפט לפרש צוואה ... חשוב להדגיש, כי על דעת כולם, עת בית המשפט מפרש צוואה, עליו להתחקות אחר כוונת המצווה בעת עשיית הצוואה, כדברי כב' השופט דנציגר

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

בעניין אמסטר: "בבואו בית המשפט לפרש צוואה, עליו להציב לנגד עיניו את העיקרון כי יש לכבד את רצון המת, כחלק מהאוטונומיה של הרצון הפרטי המעוגן בכבודו של האדם" (סעיף 26 לפסק הדין). המחלוקת היא, אפוא, בשאלה כיצד ניתן לעמוד על אומד דעת המצווה בצורה מיטבית".

דיון והכרעה

30. כאמור, בענייננו, על בית המשפט להכריע האם התכוון המצווה להשאיר לנתבעת את כספי תמורת חלקו בנכסים שנמכרו, או האם כוונתו היתה לצוות לנתבעת אך ורק מה שהיה בחשבון הבנק, מבלי לכלול את התמורה עבור חלקו בנכסים.

31. אבחן את כל אחד מהנכסים שבמחלוקת בנפרד, וזאת, על רקע הוראות הצוואה, והפירוש אותו יש לתת להן בנסיבות העניין, כעולה מהראיות שהובאו לפניי. ובמדויק יותר, כיצד יש ליישם את הוראות הצוואה נוכח ההתקשרויות החוזיות בהן נקשר כאמור המנוח, ממועד עריכת הצוואה ועד ליום מותו.

32. במציאות שנוצרה סמוך למותו של המנוח, זכויות בנכסים שהיו ברשותו של המנוח יצאו מרשותו, ובאו במקומם סכומי כסף שלא היו ברשותו קודם לכן. הנכסים שהיו ברשותו, שינו צורה, ונכס אחד הוחלף בנכס אחר.

33. אחת מאפשרויות הפרשנות שאומצו בדין הישראלי מקורו ב"תורת העקיבה", קרי- נכס הנזכר בצוואה הופך להיות נכס אחר, שאזי ניתן לראות בנכס המאוחר משום "גלגול" של הנכס המוקדם, הנזכר בצוואה, ולהחיל על הנכס המאוחר את הוראות הצוואה שנקבעו באשר לנכס המוקדם, ובכך להגשים את רצון המנוח.

34. בפסיקה נקבעו מספר מבחני עזר, אשר בידי בית המשפט לשקול עת הוא בוחן האם אכן יש מקום להחיל את תורת העקיבה, לשם הגשמת רצון המנוח. ובכלל זה: כוונת המוריש, סדר הקדימות, מבחן הזמנים, מבחן המימון, הדמיון בין הנכסים והבעלות בהם. ראו: עמ"ש 27630-15-04 ג.ר. נ' א.פ. .... ע"א 37/80 באומן נ' נתן .... עניין טלמצ'יו, בע"מ 9085/16 פלונית נ' פלוני.

הדירה ב"ק"

35. הנתבעת העידה בקדם המשפט ביום 19.09.19 כדלקמן:

"לבקשת בית המשפט להסביר את כוונתי, הם מכרו את הדירה ב"ק", אני לא ידעתי שהעסק הזה היה מכור וסגור, הם מכרו אותה 7-8 ימים אחרי מותו. אני את הצוואה הכרתי מול ס' שלושה ימים אחרי. למיטב ידיעתי

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

אז, הדירה ב"ק" שייכת לס'. לאחר מכן, כשהם תבעו, ראיתי את מסמכי המכר, וראיתי שר' מכר את זה בעודו בחייו, ולכן נוצר הסכום במחלוקת. (ראו: פרוטוקול הדיון מיום 19.09.19, עמוד 4 שורות 6-9).

36. במועד מותו של המנוח בחודש ינואר 2019 הדירה ב"ק" טרם נמכרה, אלא אך בחודש פברואר 2019, באמצעות יפוי כוח בלתי חוזר שהופקד בידי עו"ד ב.ד.

37. התובעת ועו"ד ב.ד. הצהירו שהנתבעת אמרה להן כי לא צריכה להיות לה זכות בדירה ב"ק" אלא לתובעת (ראו: סעיף 68 לתצהיר התובעת, סעיפים 24-25 לתצהיר עו"ד ב.ד.). עדות זו לא נסתרה על ידי הנתבעת.

38. אף ממכתב אישי ששלחה הנתבעת לתובעים לאחר מות המנוח עולה כי עמדת הנתבעת עצמה במקור הייתה כי אין לה זכות בדירה. במילים שלה: "כמובן שאין לי שום רצון לגעת בעניין הירושה בקפלנסקי". ראו: מוצג ט' למוצגי הנתבעת, בעמוד 3.

39. אלא שהגרסה שונתה בהמשך ההליך. לטענת הנתבעת רק במסגרת ההליך, נודע לה כי המנוח חתם על יפוי כח בלתי חוזר למכירת הדירה, ולכן לשיטתה ניתן לייחס את מועד המכירה למועד החתימה על יפוי הכח. כפי שהעידה בחקירתה, בפרוטוקול מיום 06.07.20 בעמוד 154 שורות 3 - 7:

"אלמלא הם תבעו אותי בביהמ"ש ואז התגלה לי שבעצם הוא מכר את זה לפני מותו, סביר להניח שלא הייתי בכלל מדברת על הנושא הזה וגם הצעתי להם להיות הגונה איתם ולתת להם חלק מהכספים של "ש". אבל הם בחרו ללכת לבימ"ש".

40. אין בידי לקבל טענה זו. ראשית, מעיון בחומר המונח לפניי עולה כי בניגוד לטענת הנתבעת, היא ידעה על חתימת יפוי הכוח עוד לפני ניהול ההליך שבענייננו ואף לפני מותו של המנוח, כפי שעולה מתכתובת בינה לבין התובעת שציטטה הנתבעת עצמה בסעיף 27 לתצהירה, לפיו התובעת אומרת לנתבעת, על עו"ד ב.ד.: "היא החתימה אותו על מסמכי המשכנתא ועל יפוי כוח לצורך החווה החדש".

41. יוטעם, כי על-פי יפוי הכוח הבלתי חוזר, עליו חתם המנוח למכירת הדירה ב"ק", אשר עליו הנתבעת מתבססת בטענותיה, המנוח ייפה את כוחה של עו"ד ב.ד. ושל אחותו התובעת. מכאן כי המנוח בחר שלא לאפשר לנתבעת לקחת חלק פעיל במכירת הדירה. הנתבעת בחקירתה הנגדית לא ידעה להסביר זאת. ראו: עמוד 131 לפרוטוקול מיום 06.07.20.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

42. הראיות מצביעות על כך כי המנוח נתן בידי התובעת את הכוח ואת הסמכות (ביחד עם עו"ד ב.ד.) להחליט על זכויותיו בדירה ב"ק". מכאן, מתחזקת המסקנה כי רצונו של המנוח היה ונשאר להעביר את זכויותיו בדירה ב"ק" לתובעת, בהתאם לצוואתו.

43. בסעיף 14 לכתב ההגנה, מודה הנתבעת כי היוזמה למכור את הדירה ב"ק" היתה שלה. מתכתובת בין הנתבעת לתובעת מחודש אפריל 2018 (כחודש לאחר עריכת הצוואה), עולה בין היתר כי הנתבעת מאיצה בתובעת למכור את הדירה ב"ק", בזו הלשון: **"לדעתי תתחילו לברר מכירה, לא רואה מצב שהוא יחזור ממש לחיות שם, ולדעתי גם יצטרך כסף בהמשך ... אבל תודיעי להם שזה הכיוון, לא חושבת שצריך להיות להם סיי בעניין, רק לך!"**

44. בחודש יוני 2018 המשיכה הנתבעת ללחוץ על התובעת למכור את הדירה ב"ק", אף ללא ידיעת המנוח, כפי שעולה מתכתובת שציטטה התובעת בסעיף 29 לתצהיר עדות ראשית מטעמה אשר לא נסתרה על ידי הנתבעת:

**"ת' א': אני הייתי מתחילה לבדוק מכירת הדירה ב"ק", משמעויות וכו, ...
ר' לא צריך להיות מעורב בשלב הזה, זה יותר מדי על הראש והוא גם לא
לגמרי רציונלי כרגע, ... לפחות היה מנצל קצת מהכסף לרווחתו האישית...
...
ת' א': ואל תשתפי אותו במה שכתבתי עכשיו, פליז".**

45. מתכתובת שציטט התובע 2 (אחיינו של הנתבעת והמנוח) בסעיף 29 לתצהיר עדות ראשית מטעמו, ואשר אושרה על ידי הנתבעת בחקירתה בדיון (עמוד 125, שורות 4-5 לפרוטוקול הדיון מיום 06.07.20), עולה כי הנתבעת מבררת על התקדמות מכירת הדירה ב"ק":

"ת' א': ... מגיע לר' לקבל את חלקו בעודו חי, ...".

46. אף מתכתובת מיום 19.06.18, בין הנתבעת לתובע 2 שציטטה הנתבעת עצמה בנספח ג' עמוד 9 לתצהיר עדות ראשית מטעמה, עולה בין היתר כדלקמן:

**"ת' א': הדירה שמעלי למכירה, בערך באותו מחיר משוער שאמר קולגה
מXXXX של המתווכת שמכרה לי את הדירה, בסביבות 1400000, לדירה
ב"ק". אולי נחשוב על טריידאוף? ?
ת' א': משהו אז עם הנושא?
נ' ק': הי ת' תודה רבה על העדכון! לשאלתך האחרונה, מדובר בהחלטה של
מספר אנשים ולא רק שלי...
...
ת' א': ברור, אפילו לא סיפרתי לר', הדבר האחרון שבראש שלו בכלל...
...**

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

- 1 ת' א': ... זה סתם רעיון, אולי מיותר, אבל צריך לטפל בהעברה בטאבו של
- 2 זה מסודר.
- 3 ...
- 4 נ' ק': משהו שאי אפשר להחליט עליו מהר כל כך... לא פשוט, שוב
- 5 בנוכחות כולם...
- 6 ת' א': אפשר לבדוק, החלטה זה ברור שכולם, אבל לא מפריע לקדם נושא
- 7 רישום בעלות ולבדוק את האופציות..."
- 8 47. כאשר הנתבעת נשאלה בחקירתה הנגדית בדבר פשר בהילותה לקדם את מכירת הדירה ב"ק"
- 9 חודש לאחר עריכת הצוואה, השיבה תשובות מתחמקות, הסיטה את הנושא ומכל מקום לא
- 10 סיפקה הסבר ענייני ומשכנע להתנהלותה.
- 11 ראו: פרוטוקול הדיון מיום 06.07.20, עמודים 75-78 ועמודים 92-93.
- 12 48. בסעיף 25 לכתב ההגנה טוענת הנתבעת כי: "התובעים חתמו על המכר 10 ימים אחרי מותו! לו
- 13 רצו הם יכלו להימנע מהמכירה בשלב זה מבלי שהדבר יגרום להפרה כלשהי".
- 14 בהקשר זה השיבה הנתבעת בחקירתה הנגדית:
- 15 "ש. סליחה אבל אם לפי עמדתך, אני רוצה להבין, ס' והתובעים האחים..
- 16 היו מחליטים לא לבצע את עסקת המכר עקב מותו של ר' והדירה הייתה
- 17 נשארת כפי שהיא, אז הם היו יורשים אותה? לשיטתך.
- 18 ת. כן."
- 19 ראו: פרוטוקול הדיון מיום 06.07.20, עמוד 153 שורות 8-12.
- 20 49. מעדותה של הנתבעת כמפורט בסעיף 47 דלעיל, עולה כי אף לשיטתה, אילו לא היתה מבוצעת
- 21 עסקת המכר-לשמה פעלה היא עצמה- התובעת היא זו אשר היתה יורשת את זכויותיו של
- 22 המנוח בדירה ב"ק", בהתאם ללשון הצוואה.
- 23 50. הוכח לי כי חרף אי רצונו של המנוח למכור את הדירה ב"ק" תחילה (ראו בין היתר סעיף 44
- 24 לפסק דין זה; עמוד 63 שורות 1-10 לעדות התובע 2), נסיבות החיים יצרו סיטואציה אותה לא
- 25 יכול היה לצפות המנוח, ובסופו של יום, התובעת והמנוח הסכימו על הוצאת הדירה ב"ק"
- 26 למכירה במטרה לגייס כספים נזילים למקרה שיימצא טיפול אלטרנטיבי או נסיוני יקר
- 27 להבראתו של המנוח. אי לכך, הדירה ב"ק" נמכרה וחלקו של המנוח בתמורה הועבר בנאמנות
- 28 לעו"ד ב.ד., שערכה את עסקת המכר.
- 29 51. בהקשר זה, הצהירה עו"ד ב.ד., שאינה צד להליך דנא: "לאחר שהתברר שלר' יש גרורות במוח
- 30 עלה רעיון המכירה של "ק" (סעיף 16 לתצהירה). בהמשך אישרה בעדותה:

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

1 "וכל המטרה של המכירה הייתה למעשה כדי לממן לר', למיטב הבנתי,
2 תרופות או ניסוי, אם אני זוכרת נכון. אני זוכרת אם זה היה תרופות
3 מסוימות או ניסוי, השתתפות בניסוי, אבל זה היה לצורך המחלה שלו."
4 ראו: עמוד 20, שורות 15-19 לפרוטוקול.

5 52. ביחס להחלטה למכור את הדירה העידה לאחר מות המנוח, העידה עו"ד ב.ד.:

6 "הוא נפטר ... בזמן הזה הקונה עדיין אמרה מבחינתי שלחת טיוטה, אנחנו
7 אישרנו אותה, לנו יש גמירת דעת. אנחנו סגרנו מחיר. אנחנו רוצים
8 להתקדם ... אומנם לא סגרנו את כל פרטי העסקה אבל את המחיר סגרנו
9 ומכיוון שגם ר' מאוד רצה ... לכן אמרתי שלעניות דעתי כרגע בשלב הזה
10 לסגת מהעסקה זה יהיה חוסר תום לב, במיוחד שהקונה עומדת על קיום
11 העסקה..."

12 ראו: עמוד 20 שורות 6-22 לפרוטוקול מיום 06.07.20.

13 53. אף התובעת העידה בחקירתה הנגדית:

14 "אני לא ידעתי מתי ר' ימות והתהליך של מכירת הדירה התחיל כבר ולא
15 יכולנו להפסיק אותו".

16 ראו עמוד 51, שורות 16-17 לפרוטוקול הדיון מיום 06.07.20.

17 ובהמשך:

18 "ש. השאלה היא למה אחרי שהוא נפטר החלטת להמשיך יחד עם האחרים
19 למכירת הנכס?

20 ת. מפני שהיינו כבר בתהליך המכירה. כבר היו קונים".

21 ראו: עמוד 54, שורות 6-8 לפרוטוקול הדיון מיום 06.07.20.

22 54. בנסיבות אלה, העובדה שחוזה המכר ביחס לדירה ב"ק" נחתם עשרה ימים לאחר מות המנוח
23 באמצעות יפוי הכוח שניתנו לתובעת ולעו"ד ב.ד., כאשר הצדדים היו בעיצומו של תהליך
24 מכירה, לא יכולה להשפיע על אופן קיום הצוואה.

25 55. כאמור, כספי התמורה ממכירת הדירה ב"ק" נועדו מלכתחילה לממן טיפולים יקרים למנוח.
26 המנוח לא התכוון כי כספי התמורה ממכירת זכויותיו בדירה ב"ק" יועברו אל התובעת. אילו זה
27 היה חפצו, לא היה טורח להפריד באופן כה חד וברור בין זכויותיו בדירה ב"ק", לזכויותיו בנכס
28 ב"ש" לכספים בחשבון הבנק שלו.

29 56. מכל הטעמים לעיל, אין במכירת הדירה ב"ק" כדי לשנות את כוונת המנוח. יש להחיל על כספי
30 התמורה ממכירת הדירה ב"ק" את הוראות הצוואה שנקבעו בנוגע אליה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

57. המסקנה המתבקשת היא כי יש להעביר את התמורה ממכירת חלקו של המנוח בדירה ב"ק" לתובעת, על-פי כוונת המצווה.

הנכס ב"ש"

58. אין חולק כי בחודש מרץ 2018 המנוח ציווה מפורשות את חלקו בנכס ב"ש לתובעת 1 ולתובעים 2-3 בחלקים שווים.

59. נוסח הצוואה מלמד כי המנוח חפץ לצוות את שיעור זכויותיו בנכסים לבני משפחתו הביולוגיים: לתובעת ולאחיינים. זאת בניגוד לכספים בחשבון הבנק; "עו"ש וחשכון" – כפי שדאג המנוח לפרט ולהבהיר- אותם חפץ המנוח לצוות לנתבעת.

60. לאחר שהמנוח הלך לעולמו, הנתבעת גילתה לתובעת על קיומו של מכתב הצוואה שערך המנוח. כפי שהנתבעת העידה בקדם המשפט ביום 19.09.19:

"אני מוכרחה לומר, הגשתי לס' את הצוואה שלושה ימים לאחר מותו, היא באה אליי ערב שישי הביתה עם בן זוגה, ס' מיד אמרה שיש פה בעיה, מה שידעתי – ברור, אבל אמרתי לה שאני חושבת שניתן לפתור את זה."
(ראו: פרוטוקול הדיון מיום 19.09.19, עמוד 3 שורה 34 עד עמוד 4 שורה 2).

61. לטענת הנתבעת, היא הבינה כי כספי תמורת המכר ב"ש" שייכים לה, לאחר שאלו הופקדו בחשבון הבנק של המנוח, שכאמור את הכספים המצויים בו הוריש לה.

כפי שהנתבעת העידה בקדם המשפט ביום 19.09.19:

"לשאלת בית המשפט איך אמורה להיות החלוקה של הדירה, חלקו של ר' ב"ש", שהוא כ-380,000 ₪, 90 לנ', 90 לש' והיתר לס'. כאשר נמכרה הדירה ב"ש" הוא היה בחיים, ודאי. הסכום שהיה בחשבון כ-209,074 ₪. לא בדיוק, אבל זה הסכום. הסכום שאני ידעתי עליו זה 380, פשוט ההסכם שהם עשו היה.. הסכום הזה עוד לא היה בחשבון."
(ראו: פרוטוקול הדיון מיום 19.09.19, עמוד 4 שורות 10-13).

62. אלא שעדותה של הנתבעת התאפיינה בחוסר עקביות ושינוי גרסאות בהתאם לצרכיה המשתנים:

כך למשל, ראו פרוטוקול הדיון מיום 06.07.20, עמוד 117, שורות 4-16:

"ת. הוא כן דיבר איתי על הכסף הזה ככסף שהוא משותף לנו.
ש. בלבול אותי. איזה כסף משותף לכם?"

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

- 1 ת. "ש".
- 2 ש. "ש" משותף לכם?
- 3 ת. כן.
- 4 ש. אז למה הוא לא נכנס לחשבון שלך? או לחשבון משותף?
- 5 ת. הוא מדבר על החיים המשותפים שלנו הלאה. לא על הכסף הספציפי
- 6 הזה.
- 7 ש. אז הוא לא מדבר על הכסף של "ש".
- 8 ת. הוא כן מדבר. הוא אומר אני אקנה לך מכונית, אני זה ...
- 9 63. טענת הנתבעת כי המנוח אמר לה שברצונו להשקיע את הכספים ממכירת הנכס ב"ש" בחיים
- 10 המשותפים שלו ושלה, לא הוכחה ואין לה כל ביסוס. נהפוך הוא, מהמשך עדותה של הנתבעת
- 11 עולה כי המנוח הבהיר לה דווקא כי דינם של כספים אלו כבר "נחרץ". כך, כאשר הנתבעת
- 12 השיבה לשאלות בית המשפט, העלתה טענות לראשונה, שאין להן זכר בכתבי טענותיה, ואידך
- 13 זיל גמור:
- 14 "בית המשפט: ... אם הוא מדבר על הכספים של "ש",
- 15 ...
- 16 ת. הוא אמר זה מת, נגמר.
- 17 בית המשפט: מה ז"א?
- 18 ת. ז"א, שזה לא רלוונטי לצוואה הבאה. זה משותף.
- 19 ש. איך ידעת שתהיה צוואה הבאה?
- 20 ...
- 21 ת. מה? כי הוא אומר שאני רוצה, אה, נזכרתי במילה. הוא רצה, הוא אמר
- 22 אני באמת צריך לכתוב צוואה מתודית עם עו"ד. זה מה שהוא אמר.
- 23 בית המשפט: אבל לגבי הכסף של "ש", למה הוא אמר לך זה מת?
- 24 ת. כי זה כבר נמכר.
- 25 בית המשפט: ואיפה הכסף?
- 26 ת. הכסף בחשבון בנק שלו.
- 27 בית המשפט: אז למה זה מת?
- 28 ת. לא, זה מת לעניין, הוא.. הנכסים שלו. ואז הוא אומר ... אני מצטטת
- 29 אותו, אני יכול לתת את זה למי שאני רוצה ואז הוא אומר, "ש" נגמר. ... זה
- 30 מת. ונשאר ההון העצמי שלי. זה מה שהוא אומר לי בשיחה."
- 31 (ראו פרוטוקול הדיון, עמודים 117-118).
- 32 64. אמנם אין חולק, ואף הוכח באופן חד משמעי כי בין המנוח לבין הנתבעת היתה מערכת יחסים
- 33 קרובה ואוהבת, שהתאפיינה בדאגה ותמיכה. התובעים בעצמם אישרו כי הנתבעת דאגה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

- 1 וטיפלה במנוח, עמדה לצדו, היתה לו לעזר ותמכה בו (ראו סעיף 27 לכתב התביעה, סעיף 17
- 2 לתצהיר התובעת 1, סעיף 3 לתצהיר התובע 2, סעיף 3 לתצהיר התובעת 3).
- 3 65. כפי שהוכח, המנוח שילם לנתבעת דמי שימוש חודשיים בסך 4,000 ₪ עבור מגוריו בביתה,
- 4 ומכאן שאין מדובר ביחסים המתאפיינים בנתינה בלתי מוגבלת וללא תמורה אחד כלפי השני.
- 5 66. הנתבעת נמנעה מלזמן עדים אובייקטיביים, שכנים, בני משפחה או כל אדם אחר המודע למערכת
- 6 היחסים הזוגית ששררה לטענתה בינה לבין המנוח, באופן שיחזק את טענותיה.
- 7 67. עדותה של עו"ד ב.ד. מחזקת את הרציונל שעומד מאחורי החלוקה הברורה בה נקט המנוח
- 8 בצוואה ועומד בניגוד לגרסתה המשתנה של הנתבעת לפיה המנוח והיא כן היו בני זוג מסוג
- 9 כלשהו:
- 10 "הבנק למשכנתאות דרש הסכמה של בני הזוג של כל אחד מהמוכרים למכירה. בתעודת
- 11 הזהות ר' היה רשום כרווק, אך כאמור כבר ידעתי שיש לו חברה שעוזרת לו במחלתו בשם
- 12 ת', לכן שאלתי אותו במפורש אם יש לו בת זוג, והוא השיב "אנחנו לא בני זוג". לכן לא
- 13 הוגש טופס חתום על ידי בת זוג מטעמו" (סעיף 10 לתצהיר העדה).
- 14 68. על כל פנים, הנתבעת לא הצליחה להוכיח כי הוסכם בינה לבין המנוח בזמן כלשהו, כי הסכום
- 15 הכספי שיתקבל ממכירת חלקו בנכס ב"ש", מיועד לעבור אליה כאות תודה על הטיפול המסור
- 16 בו, כטענתה, וטענותיה כי המנוח התכוון בזמן אמת כי כספים שיתקבלו ממכירת הנכס ב"ש",
- 17 יועברו בסופו של יום לנתבעת- דינן להידחות.
- 18 69. לא זו אף זו, עו"ד ב.ד. הצהירה, כי התובעים והמנוח פנו אליה בשנת 2017 כדי לקבל חוות דעת
- 19 לגבי הערכת עלות מס שבח שהם יידרשו לשלם אם ימכרו את הנכס ב"ש" (ראו סעיף 3
- 20 לתצהירה). מכאן כי על אף שבסופו של דבר הסכם המכירה ב"ש" נחתם בחודש נובמבר 2018
- 21 (כשמונה חודשים לאחר עריכת הצוואה), שוכנעתי כי לו התכוון המנוח לצוות את התמורה
- 22 מחלקו לנתבעת, לא היה טורח להורות באופן מפורש כי חלקו בנכס ב"ש" יחולק בין התובעת
- 23 לאחיינים.
- 24 70. השיהוי בהצגת מכתב הצוואה בפני התובעת לאחר מותו של המנוח, מבלי שהועלה על הכתב
- 25 רצונו של המנוח להעביר את חלקו בתמורה לנתבעת בסמוך למועד מכירת הנכס ב"ש", מהווה
- 26 חיזוק למסקנה לפיה המנוח לא ראה בכספי תמורת הנכס ב"ש" כחלק מאותם הכספים
- 27 המצויים בחשבון הבנק שחפץ להעביר לנתבעת.
- 28 71. התרשמתי כי גרסת הנתבעת על-פיה מדובר בכספים ששייכים לה, נרקמה שעה שידעה אודות
- 29 הצוואה אותה ערך המנוח, ולאחר שהבינה כי הנכס ב"ש" הנזכר בצוואה עתיד להימכר וכספי
- 30 תמורת המכר יופקדו בחשבון הבנק של המנוח אותם- ידעה הנתבעת- המנוח ציווה לה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

72. עובדה זו מתחזקת על ידי פעולותיה של הנתבעת, ששלושה ימים לאחר קבורת המנוח, ישבה מול התובעת ואמרה שהיא צריכה כסף.

ראו דברי התובעת בפרוטוקול הדיון מיום 06.07.20, בעמוד 48 שורות 1-18:

"הדברים לא השתנו בגלל הצוואה. הדברים השתנו בגלל שת' 3 ימים אחרי שקברנו את ר' ישבה מולי ואמרה לי שלה מגיע.

...

ת. 3 ימים אחרי שקברנו את ר',

ש. כן.

ת. ת' ישבה מולי ואמרה לי חד משמעית, שנ' מסודר ולש' יש דירה ולה יש חוב של 600,000 שקלים משכנתא. היא צריכה כסף. לך את החלק שלך אני אתן, אבל לנ' ולש' מטוב ליבי. כך היא אמרה מילה במילה. ומאותו רגע, ומאותו רגע הבנתי שיש פה איזה שהוא משהו לא תקין."

73. בסעיף 24 לכתב הגנה של הנתבעת עצמה, עולה כי הנתבעת ביקשה למנוע העברת כספים לתובעת:

"להלן ציטוט של הצ'אט שנערך בין ת' לס' בשבת בלילה 26.1.19 - פחות מיממה לפני מותו:

... אמרתי לה (הכוונה לעו"ד ב.ד., מ.ר.פ.) שאני מבקשת שלא נעשה דבר שקשור בהעברות ונניח לו."

ראו בהקשר זה עדות הנתבעת מתוך פרוטוקול הדיון ביום 06.07.20 עמודים 147-148:

"ש. אוקי. תגידי לי. למחרת אותו יום ביום שישי עו"ד ב.ד. הייתה אמורה להגיע לדבר עם ר' על המחאת הזכות של דירת "ק" לס' אבל לא הסכמת שהיא תבוא. אני מצטטת מתוך WhatsApp שכתבת לס' ב- 26.1 ב- 23:00 בלילה על האינטראקציה מול עו"ד ב.ד. ... על אילו העברות דיברת עם עו"ד ב.ד.?"

ת. על העברות של הכסף של ס'.

...

ש. אוקי אז דיברת, קיבלת ייעוץ מעו"ד שלך לגבי העברת כספים לס'?
ת. לא. לא וגם אמרתי את זה לס' וגם אמרתי את זה לנ' שמצבו כ"כ קשה, שאנחנו לא צריכים לטרטר אותו יותר עם שום דבר שקשור בהחתמות, כולל העברות."

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

74. כאמור, המנוח עשה צוואה בה פירט באילו מזכויותיו יזכה כל אחד מהנהנים. אילו המנוח התכוון לצוות את התמורה מזכויותיו בדירות לנתבעת, הרי שלא היה טורח להפריד בהוראות צוואתו בין ההוראה בנוגע לזכויותיו בנכסים, לבין ההוראה בנוגע לחשבון הבנק שלו.

75. זאת ועוד, מנספח ט' לתצהיר הנתבעת עולה כי המנוח חפץ להשתמש בכסף עבור החלמתו. אף כאשר נשאלה הנתבעת האם המנוח גילה לה על כוונתו להוריש לה את כל רכושו באמצעות מכירת הנכסים, השיבה בשלילה.

ראו פרוטוקול הדיון מיום 06.07.20 עמוד 115 שורות 14-21; וכן בעמוד 138 שורות 14-10 :

"ש. לדעתך ר' מכר את הנכסים כדי שזה יהפוך לכסף ויהפוך להיות שלך?

ת. לא. הוא מכר את זה כדי שזה יהיה כסף שלו.

ש. שעובר בירושה אלייך?

ת. כנראה."

76. בחנית הטיעון בנוגע לסעיף 8 לחוק הירושה

יש לבדוק האם מדובר בהענקת זכויות בנכס ב"ש" באמצעות מכירתו, אשר בבסיסה כוונה לעשות כן בחייו של המנוח, החוסה תחת דיני המתנה, ואין בה כל פסול (בכפוף להוראות הדין), או שמא מדובר בהענקה שמימושה לאחר פטירת המנוח, ואז דינה בטלות בהיותה מנוגדת להוראת סעיף 8 לחוק הירושה.

77. סעיף 8 לחוק הירושה אוסר ביצוע עסקאות בדבר ירושה שלא בדרך צוואה, בזו הלשון:

"(א) הסכם בדבר ירושתו של אדם וויתור על ירושתו שנעשו בחייו של אותו אדם - בטלים.

(ב) מתנה שאדם נותן על מנת שתוקנה למקבל רק לאחר מותו של הנותן, אינה בת-תוקף אלא אם נעשתה בצוואה לפי הוראות חוק זה."

78. הוראות הסעיף ברורה ואינה משתמעת לשתי פנים, כי אדם יכול לצוות את אשר יעשה ברכושו לאחר מותו במסגרת צוואה בלבד, וכל הענקה אחרת לאחר פטירה שאינה מוסדרת באמצעות צוואה היא חסרת תוקף. ראו: תמ"ש (משפחה ק' גת) 30162-12-16 **פלוני נ' אלמונית**, נבו 23.06.2019.

79. התוצאה היא, כי גם אם תתקבל טענת הנתבעת כי המנוח מכר את הנכס ב"ש" במטרה להמירו בכסף שיועבר אליה, הרי שללא שינוי הצוואה, מדובר בפעולה המנוגדת לסעיף 8(ב) לחוק הירושה.

80. בע"א 155/73 **שמואל שרון נ' אסתר ליבוב**, כח(2) 673 (1974), מסביר כבוד השופט קיסטר את הרציונל העומד מאחורי סעיף 8 לחוק הירושה:

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

1 "ראשית, המחוקק סבר שאדם אינו יודע את מידת ימיו ומה יהיו צרכיו עד לרגע האחרון.
2 ושנית, אדם עלול, בזמן שהוא שרוי במצב-רוח מסוים, לקשור עצמו ואף למסור את
3 השליטה או זכויות ברכושו לאדם מסוים כבר בחייו, ולאחר זמן יראה ששגה ויבקש לחזור
4 בו ואם לא תהיה לו האפשרות לשנות את החלטתו, יהיה מן הצועקים ואינם נענים;
5 והמחוקק רצה למנוע זאת. על-כן קבע המחוקק, שאדם יכול לעשות דיספוזיציה לאחר
6 מותו רק על-ידי צוואה, המקבלת תוקף רק עם פטירתו, ועד אז יוכל לשנותה כל-אימת
7 שירצה."

8 81. צא ולמד כי למנוח היתה האוטונומיה להחליט מה יעשה עם רכושו טרם לכתו לבית עולמו,
9 ובכלל זה לחזור בו מצוואתו, לשנותה כחפצו ואף לבטלה, לפי שיקול דעתו, עד ליום מותו. אלא
10 שהדרך היחידה לעשות זאת היא אך ורק באמצעות צוואה אחרת, ולא באמצעות שינוי "מצב
11 הצבירה" של נכס.

12 82. התשתית הראייתית נארגה שתי וערב לתוצאה כי כוונת המנוח לא היתה להעניק לנתבעת את
13 הכספים שהתקבלו בחשבון הבנק שלו כתוצאה ממכירת חלקו בנכסים, לרבות אלה שנתקבלו
14 ממכירת זכויותיו בנכס ב"ש". לא זו בלבד, אלא שאף אם התכוון לצוות אותם לנתבעת לאחר
15 פטירתו, הרי שמדובר בפעולה מנוגדת להוראת סעיף 8(ב) לחוק הירושה, ועל כן היא נעדרת
16 תוקף. כאמור, הדרך היחידה לצוות את כספי תמורת זכויותיו ממכירת הנכס ב"ש" היתה מתן
17 הוראה מפורשת בצוואה אחרת מאוחרת לזו שקוימה, על העברת כספי תמורת הנכס ב"ש"
18 לטובת הנתבעת.

סוף דבר

20
21 83. מן המקובץ לעיל עולה כי יש לקבל את התביעה הכספית במלואה.
22 84. הצוואה שנכתבה בכתב ידו של המנוח, ושעל-פי הסכמת כלל היורשים קוימה, מפרטת בדיוק חד
23 את האופן בו ביקש המנוח לצוות את נכסיו, למי מהנהנים ובאיזה שיעור.

24 85. מאחר שהתביעה הכספית נתקבלה והכספים המצויים בנאמנות יועברו לתובעים בהתאם לפסק
25 הדין, התביעה למינוי מנהל עזבון מתייתרת.

26 86. כמו כן, היות שאין מחלוקת כי הזוכים על-פי צוואת המנוח הם ארבעת הצדדים להליך זה,
27 בקשת הנתבעת לתקן את צו קיום הצוואה כך שיוספו שמות מלאים ומספרי תעודת זהות של
28 ארבעת היורשים, על מנת שהנתבעת תוכל לממש את חלק הירושה שאינו שנוי במחלוקת,
29 מתקבלת. צו קיום הצוואה יתוקן כמבוקש, כך שיתווספו שמותיהם כל הזוכים, לרבות של
30 הנתבעת.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

תמ"ש 43712-04-19 ק' ואח' נ' א'

- 1 87. משזו התוצאה אליה הגעתי אני מחייבת את הנתבעת בהוצאות התובעים בסך של 40,000 ₪
2 אשר ישולמו לידי התובעים בחלקים שווים עד ליום 02.06.2021.
3 88. פסק הדין מותר לפרסום בהעדר פרטים מזהים.
4 89. משתמו ההליכים שני התיקים ייסגרו.
5
6 ניתן היום, ח' אייר תשפ"א, 20 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.
7

מירה רום פלאי, שופטת

- 8
9
10
11